

Hmotný proces spojený s působením duše národa

Rudolf Steiner

Řekl jsem, že to, co v každodenním životě myslíme, cítíme a chceme nikoli jako příslušníci určité skupiny lidí, nýbrž vůbec jako obyvatelé Země, je vázáno na pevný, zemní živel. A řekl jsem, že i když v sobě tento zemní živel máme jen z pěti procent, je nicméně to, co v životě mezi narozením a smrtí zprostředkovává čistě osobní poznatky, volní impulzy a citové intenzity, vázáno na nerostnou, pevnou část našeho mozku; tady to má svůj vlastní záchytný bod. Jakmile však postoupíme k tomu, co člověka vede k nadosobní či podosobní oblasti, nemůžeme již počítat s představami, jež zprostředkovává pevný živel, nýbrž tyto představy zprostředkovává tekutý živel. A představy, které nás vedou zvláště daleko do nadosobní či podosobní oblasti, jako zasahování hierarchie archangeloi do lidských bytostí, nám jsou zprostředkovávány vzdušným živlem. Vzdušný živel je prostředníkem mezi bytostmi hierarchie archangeloi a jejich sférou a tím, co člověk prožívá, ovšem natolik podvědomě, jak jsem to naznačil včera.

Jak známo, jsme z více než devadesáti procent vodním sloupcem, to znamená sloupcem tekutiny, a právě tato tekutá část v člověku, kterou však vnější věda zatím dnes bere jen velmi málo na vědomí, je hlavním nositelem lidského života. Už jsem jednou upozorňoval na to, že vzdušný živel působí přes vodní živel do pevného živlu, který je ukotvený v mozku. Nadechneme se; tím, že vdechneme proud vzduchu, že tedy proudem vzduchu naplníme své tělo, poklesne orgán, který nazýváme bránicí. V tomto nasátí vzdušného proudu a ve všem, co s ním souvisí, až k poklesnutí bránice, máme sféru, v níž jsou účinné impulzy vycházející z říše bytostí archangeloi. A jako tohle všechno zůstává v podvědomí, zůstává v podvědomí i pravá podoba působení duše národa, pouze se občas vyvalí nahoru jako vlny (jak jsem včera řekl pro srovnání), avšak ve zcela jiné podobě, než v jaké ve skutečnosti žije tam dole. Je-li bránice stlačená dolů, začíná městnání krve v žilách břicha. Proud mozkového moku je tím tlačěn míšním kanálem nahoru a rozléván do mozku, tedy kolem dokola zpevnělé mozkové hmoty; takže v důsledku nadechování je mozkový mok v mozku samotném, je vytlačován nahoru. V těchto účincích pulzace mozkového moku spočívají veškeré impulzy, vstupující do člověka ze sféry bytostí archangeloi, veškeré představy a pocity, které člověk může získat a které ho pozvedají do nadosobní či podosobní oblasti, tedy spojují ho s mocnostmi přesahujícími narození a smrt. A v mozku samotném pak mozkový mok naráží na to, co je pevné.

Souběžně s tím probíhá děj, který spočívá v tom, že v naší tekuté části se dmou představy a pojmy, neboť představy a pojmy jsou duchovní entity, které se zvedají v tekutém živlu a jako naše každodenní představy vztahující se ke smyslovému světu vznikají tím, že narážejí na to pevné, tímto pevným jsou zrcadleny a tak dospívají do vědomí.

Když opět vydechneme, dochází zase k městnání v cévách mozku a mozkový mok je míšním kanálem stlačován do břicha. To je možné, protože v důsledku vydechnutí se bránice nadzvedne a vznikne prostor k tomu, aby mozkový mok proudil do břicha. Myšlení, představování atd. prostě není proces, o kterém si dnešní anatomie a

fyziologie nechává zdát jako o pouhém mozkovém procesu, nýbrž to, co se v mozku odehrává jako zrcadlení na jeho pevné části, souvisí s tím, co už nezrcadlí, ale zůstává v tekuté části a odsud, oklikou přes dýchání, upravuje vliv vzdušného živlu. To je také oklika, po níž je zprostředkováváno všechno, co nás [spojuje] s klimatem, s pozemskými poměry vázanými na určitý terén a s ostatními vnějšími vlivy, souvisejícími s dýcháním. V tom, co nikdy nevstoupí do vědomí, v procesu dýchání, který není ničím jiným než dmoucím se mořem, se dmou duchovní reality. Proces dýchání je oklikou přes mozkový mok spojen s mozkiem.